

поступању или кажњавању, нити подвргнут медицинским или научним огледима без свог слободно датог пристанка.

Забрана ропства, положаја сличног ропству и принудног рада. Ова забрана обухвата различите облике порицања личне слободе. Устав прокламује да нико не може бити држан у ропству или у положају сличном ропству, као и да је забрањен сваки облик трговине људима. Такође, Устав забрањује принудни рад, при чему се сексуално или економско искоришћавање лица које је у неповољном положају сматра, по Уставу, принудним радом. Устав прецизира да се принудним радом не сматра рад или служба лица на издржавању казне лишења слободе, ако је њихов рад заснован на принципу добровољности, уз новчану надокнаду, рад или служба лица на војној служби, као ни рад или служба за време ратног или ванредног стања у складу са мерама прописаним приликом проглашења ратног или ванредног стања.

Право на слободу и безбедност – уставни режим лишења слободе. Право на слободу и безбедност штити свако лице од незаконитог и самовољног поступања којим се ограничава његова слобода и безбедност. Ово право је комплексног карактера и обухвата читав низ гаранција које Устав даје појединцу у случају да буде лишен слободе. На значај и сложеност тог права указује и то што га Устав додатно уређује у посебним члановима који се односе на поступање с лицем лишеним слободе и на допунска права у случају лишења слободе без одлуке суда. Устав прво прокламује да свако има право на личну слободу и безбедност и утврђује да је лишење слободе допуштено само из разлога и у поступку који су предвиђени законом, а затим утврђује гаранције које има свако лице лишено слободе. Лице које је лишено слободе од стране државног органа има право да одмах, на језику који разуме, буде обавештено о разлозима лишења слободе, о оптужби која му се ставља на терет, као и о својим правима, а посебно има право да без одлагања о свом лишењу слободе обавести лице по свом избору. Свако лице које је лишено слободе има право жалбе суду, који је дужан да хитно одлучи о законитости лишења слободе и да нареди пуштање на слободу ако је лишење слободе било незаконито. Казну која обухвата лишење слободе може изрећи само суд. Према лицу које је лишено слободе мора се поступати човечно и с уважавањем достојанства његове личности. Забрањено је свако насиље према лицу лишеном слободе, а такође је забрањено и изнуђивање исказа. Лицу које је лишено слободе без одлуке суда одмах се саопштава да има право да ништа не изјављује и право да не буде саслушано без присуства браниоца којег само изабере или браниоца који ће му бесплатно пружити правну помоћ ако не може да је плати. Лице лишено слободе без одлуке суда мора без одлагања, а најкасније у року од 48 сати, бити предато надлежном суду, а у противном се пушта на слободу.

Уставни режим притвора. Притвор је превентивно лишење слободе лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело. По Уставу, лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка. Како притвор представља озбиљно ограничење слободе, Устав прецизно утврђује права притвореног лица и обавезе суда према притвореном лицу. Ако притворено лице није саслушано приликом доношења одлуке о притвору или ако одлука о притвору није извршена непосредно по доношењу, то лице мора, у року од 48 сати од лишења слободе, бити изведено пред надлежни суд, који потом поново одлучује о притвору. Писмено и образложено решење суда о притвору уручује се притворенику најкасније 12 сати од притварања. Одлуку о жалби на притвор суд доноси и доставља притворенику у року од 48 сати. Трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, имајући у виду разлоге притвора. Притвор одређен одлуком првостепеног суда траје у истрази најдуже три месеца, а виши суд га може, у складу са законом, продужити на још три месеца. Ако до истека овог времена не буде подигнута оптужница, окривљени се пушта на слободу. После подизања оптужнице трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време. Притвореник се пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен.

Право на правично суђење. Ово сложено право садржи уставне гаранције поштовања људске личности у поступку пред судом како би се обезбедила правичност суђења. Прво, свако има право да независан, непристрастан и законом већ установљен суд, правично и у разумном